

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICA — FINANȚE

DIRECTOR: D. ALEXANDRESCO

PRIM-REDACTOR: I. N. CESĂRESCU

ABONAMENTUL

pe an 30 lei; 6 luni 16 lei; 3 luni 8 lei

Studentii plătesc pe jumătate

Străinătatea: 40 lei pe an, 20 pe 6 luni

A P A R E

de două ori pe săptămână sub redacțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

BUCUREȘCI

6, Splaiul Brâncoveanu Voevod, 6

Vis-à-vis de Palatul Justiției

S U M A R :

Camera arbitrală și de conciliațiune din Brăila de d-l M. V. Mavrodin;

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ:

Curtea de casație, secțiunii-unite: *Primăria Piatra N. cu Societatea fabricii de cherestea «Moldova»;*

Curtea de casație, secția II: *S. Weisengrün & Reiss, D. M. Bragadiru și alții cu Max Asiel;*

Curtea de apel din București, secția III: *Isac Caneth Söhne cu P. G. Parisianu, Toma Metaxa și alții cu o Adnotație de Cesar;*

Tribunalul comercial Ilfov: *Iacob Klaper cu Elias H. Astman;*

Tribunalul R.-Vâlcea: *Pelcu Ion & Frate cu Iancu Rădulescu.*

Camera arbitrală și de conciliațiune din Brăila

Foarte puține persoane au o justă idee despre ce este această cameră arbitrală instituită între comercianții din Brăila. Ne propunem a răspândi cunoștința despre ea și a învedera tot de o dată că această instituțiune formează o curioasă abatere de la legile țării românești. Desbrăcați de ori-ce patimă profesională se va vedea că nu tratăm chestiunea de cât din punctul de vedere înalt al suveranității naționale, singurul din care merită să fie tratată.

* * *

Acum 2 ani se înființează în Brăila «Asociațiunea comercianților din Brăila» care-și propune: «a apăra interesele comerțului, a stabili și reglementa uzurile comerciale, și a mijloci pe toate căile «legale» pentru introducerea ameliorațiunilor de care se va simți nevoie (statut art. 3).

Pe lângă acestea societatea stabilește (art. 8 statut) că: «membrii ei au de asemenea «dreptul» de a recurge la arbitrajul comisiunilor speciale întocmite de regulament «și în adevăr să și întocmește un regulament al camerei arbitrale și de conciliațiune cu această mică abatere de la statut că comerciantul în loc de dreptul capătă...

datoria imperioasă de a recurge pentru pricinile sale numai la judecata acestei camere.

Cum se compune și cum funcționează această cameră. La începutul fie-cărui an se alege dintre membrii Asociațiunei un număr de 30 de judecători cari vor constitui Camera arbitrală. Acești judecători se repartizează la 2 secțiuni: una care judecă afacerile de cereale și numită *secția cerealelor*, cea l'altă care judecă chestiunile de navigațiune și numită *secția navigațiunei*.

Când se introduce vre-o cerere de judecată Președintele camerei asistat de secretarul său trage la sorț 3 din judecătorii secției căreia îi revine prin natura sa afacerea și acești judecători judecă litigiul citând pe părți în fața lor.

Judecata e de 2 grade și în apel decisiunile se pronunță cu 4 din 5 judecători.

Sentințele se motivează (art. 38) originalul se semnează de arbitrii și se păstrează în archiva Asociației, un extras se trece într'un registru special (art. 39). Camera comunică ea singură părților copii după acest extract (art. 39) și remite la cerere numai părților copii—după ce vor fi achitat o taxă specială de 2 lei de exemplar. (art. 40).

Taxa proceselor este 1 ‰ și fixată pentru cereale într'un minimum și un maximum de 20—100 lei iar pentru navigație de 60—300 lei.

Aceste taxe se percep în folosul Asociației și alimentează budgetul său.

Judecata este obligatorie. — Judecata camerei arbitrale este o datorie impusă tuturor comercianților cari fac parte din Asociațiune. Nimeni nu poate refuza această instanță. Iată în adevăr ce zice art. 11 din Reg.

«Toate persoanele sau firmele înscrise ca membrii aderenți ai Asociațiunei C. din Brăila și a cele cari se vor înscrie pe viitor, declarând prin singurul fapt al înscrierei lor că se supun cu totul statutelor și regulamentelor Asociațiunei se obligă în acelaș timp a supune judecării definitive și fără alt drept de apel de cât cel prevăzut prin prezentul regulament al Camerei

«arbitrale și de conciliațiune toate diferendele ce ar rezulta din operațiunile comerciale».

Judecata camerei arbitrale nu mai e ast-fel facultativă după cum o prevedea art. 8 din statut ci ea devine obligatorie pentru orî cine devine membru al Asociațiunei.

Carî vor fi motivele carî dictează această obligativitate nu le discutăm pentru moment, *reținem numai interdicțiunea formală pentru comercianți de a se adresa justiției țării românești.*

Care e sancțiunea acestei obligațiuni? Art. 17 din Reg.:

«Dacă la ivirea vre unui diferend una din părți refuză după cererea celei-l'a-lte de a-l su-pune concilierei amicale (!) a camerei arbitrale și «înapoează nesemnăt actul de compromis ce-i a «fost remis de partea adversă, comitetul de direc-țiune o va invita a semna compromisul acor-dând un termen de 3 zile etc... Iar dacă nu-l «va înapoia semnat *arbitrajul va avea loc în lipsă «iar numele ei va fi afișat și dacă este membru «al asociațiunei ea va fi exclusă*».

Afișarea și excluderea însemnează boicotarea și în scurt timp distrugerea nenorocitului comerciant care ar prefera justiția țării în locul unei justiții străine. Cazul s'a întâmplat nu de mult cu comerciantul Manissalian care a fost silit să părăsească Brăila.

* * *

Iată cum funcționează această cameră de conciliațiune, să ne întrebăm acum funcționează ea legal?

Pe pământul țării românești justiția se împarte de tribunalele românești conform principiilor de suveranitate națională. Și cu toate acestea suveranitatea națională nu merge până la escesivă obligativitate a camerei arbitrale din Brăila și lasă părților carî nu vor să se judece de judecătoria țării libertatea de a se judeca de arbitrii *însă conform regulilor ce ea fixează în Procedura civilă pentru aceasta*. Se cunosc dispozițiunile în materie.

Pentru fie-care caz părțile aleg arbitrii printr'un compromis care trebuie să fie *autentificat de tribunal* (art. 341 Proced. civilă).

Cu îndeplinirea acestei forme liber este orî cine a evita judecata tribunalelor române, dar formalitatea autentificării este de ordine publică fiind că numai cu acest preț judecătoria statului investesc cu autoritatea lor de judecătoria pe niște simpli particulari.

Cum procedează însă camera arbitrală din Brăila? Iată ce zice art. 13 din extra-ordinarul regulament:

«La remiterea unei cereri de arbitraj părțile

«vor semna un compromis prin care încredințând «arbitrilor misiunea de a le judeca se obligă a «se supune decisiunei lor.

«Toate compromisurile vor fi autentificate de «tribunal (art. 341 Proc. civilă). *Comitetul de «direcțiune însă poate scuti părțile de a îndeplini «această formalitate în cazurile în carî va găsi «de cuviință*».

Și de fapt toate sunt scutite și nici un compromis nu e declarat și autentificat înaintea tribunalului și așa cum procedează camera de arbitraj nici n'ar putea fi autentificate de tribunal fiind-că compromisul se semnează înaintea camerei *în alb* și numai după ce e semnat se trag la sort judecătoria și abia atunci se află numele lor. Tribunalul n'ar autentifica însă compromisuri în alb.

Părțile au dreptul să 'și aleagă arbitrii iar dacă nu se înțeleg asupra supra arbitrului atunci acesta e numit *de presidentele camerei arbitrale* dintre membrii acelei camere. (regl. art. 26).

Orî numirea supra arbitrului este un drept ce legea conferă—dacă părțile nu se înțeleg asupra lui—*presidentului tribunalului* nu domnului președinte al camerei arbitrale, art. 347 din Procedură e lămurit!

Va să zică uzurpare a atribuțiunilor președinților de tribunal, compromis în alb, și neautentificat iar comitetul de direcțiune care crede că poate scuti de formalitatea autentificării în disprețul art. 5 din C. civil care glăsuiește categoric că nu se poate deroga prin dispoziții particulare la dispozițiile de ordine publică.

Camera de arbitraj funcționează deci ilegal fiind-că deroagă de la legea procedurii, nu 'și autentifică la tribunal compromisurile și pe de o parte împarte justiția fără să aibă dreptul iar pe de alta frustrează Statul cu taxele de autentificare.

* * *

Dar chiar dacă Camera ar începe a-și modifica compromisurile și a plăti Statului taxa cuvenită încă acest tribunal rămâne ilegal.

În adevăr procedura institue judecata arbitrilor pentru cazuri accidentale și ca o excepție. Justiția Camerei arbitrale este însă normală și permanentă. Un număr *restrîns* de judecătoria arbitri tranșează în mod permanent toate litigiile. Toate zic fiind-că am văzut că comercianții sunt obligați a se adresa ei pentru toate litigiile lor comerciale, și numai acel număr restrîns judecă de fapt fiind-că art. 8 nu permite și altora de a face arbitri dacă nu capătă autorizația comitetului adică tocmai a celui număr restrîns care dispune de justiție în port.

Art. 8: «Toate neînțelegerile între coasociați

urmând a se aplană prin intervenția Camerei arbitrale și de conciliație toți membrii asociațiunii sunt opriți de a funcționa ca arbitrii fără o delegație specială a comitetului de direcțiune.....».

Prin urmare avem o instituție cu judecătorii permanenți cari judecă toate litigiile comerciale din Brăila, acest tribunal își are sediul său, dosarele sale, el singur citează pe părți în fața sa, el singur le comunică hotărârile, eliberează copii și percepe chiar timbru convenit fiscoi. Să se întrebe acum oricine ce-i mai lipsește pentru ca să fie un adevărat tribunal extraordinar!

Dar acest fel de instituțiunii sunt formal interzise de Constituția țării. În adevăr legea nu permite acest atac al suveranității naționale. Art. 104 din Constituție: «*Nici o jurisdicție nu se poate înființa de cât numai în puterea unei legi. Comisiuni și tribunale extraordinare nu se pot crea sub nici un fel de minore și sub nici un fel de cuvânt*».

Camera de arbitraj nu numai că prejudiciază fiscoi, nu numai că violează legile de procedură, dar instituindu-se în tribunal permanent atacă fațis chiar Constituțiunea.

Dar pericolul este încă și mai mare. Această instituție este un adevărat stat în stat. În adevăr să privim în adâncul chestiunii. Puterea judecătorească a țării e desființată fiind-că comercianții din Brăila se judecă de un alt tribunal de cât acel al țării. Și se judecă după norme iarăși proprii ale lor, norme pe care le crează această Camera care uzurpă astfel și puterea legislativă.

În adevăr art. 3 din statut prevede că Camera 'și propune: «**a stabili! și reglementa** uzurile comerciale». Va să zică judecă independent după norme independente pe care le stabilește singură.

Iată de exemplu o asemenea normă care nu știu să fie unde va «*uz comercial*». Art. 30 din regulament:

«Dreptul pentru părți de a putea cere regularea «unui diferend prin mijlocirea Camerei arbitrale «și de conciliație se prescrie *in termen de 15 zile* «de la ivirea celui diferend și în apel de la 5 «de la data comunicării decisei arbitrale în prima «instanță. Partea care invoacă această prescripție «este datoare a o proba».

Și să nu se zică că se prescrie numai dreptul de a recurge la camera arbitrală căci în realitate se prescrie oricare acțiune fiind-că ne amintim că art. 17 interzice dreptul comercianților de a merge la tribunal. Iată deci o nouă prescripțiune în materie comercială!

Aceste sentințe arbitrale nu se depun la tribunal cum cere art. 356 Proced. și nici nu se cere de la trib. formula conform art. 358, ci ca să se asigure și mai bine independența acestui stat în stat, Asociația asigură și un mijloc propriu de execuțiune:

excluderea, adică mai just boicotarea.

Prin urmare această instituție prejudiciază fiscoi, înlătură puterea judecătorească și nesocotește chiar pe cea legislativă și pe cea executivă a țării. E logic că trebuie taxată drept o instituție ideală?

Orî-cari ar fi foloasele celerității, credem că nici odată nu vor putea scuza acest grav atac al suveranității naționale.

Dacă celeritatea e necesară în judecarea litigiilor comerciale, Asociația trebuia să intervieve pe căi legale cum o îndrituește statutul pentru a obține de la țara românească asemenea înlesnire, în orî-ce cas nu credem însă că violarea constituției e mijlocul *legal* de a introduce această ameliorațiune.

Asemănările cu instituțiunile străine sunt riscate. Acete *conseils des pruds'hommes* în ordinea industrială și menite a judeca diferendele mici dintre patroni și uvrieri au cu totul altă organizație: și sunt create în baza unei legi. La noi care e legea care a dispus înființarea acestui tribunal? Afară de o participare la banchet, noi nu cunoaștem altă intervenire a guvernului țării în această afacere și banchetele au rămas pentru moment tot numai cu caracterul de petreceri.

Dar întrebarea este încă: care ar putea fi acel viitor articol dintr'o viitoare lege a burselor care ar putea crea acest tribunal în contra art. 104 din Constituție?

Conclusia acestui articol prin urmare este: Camera arbitrală alipită pe lângă asociația comercianților trebuie să înceteze de a mai fi instituție permanentă. Comercianții rămân liberi să recurgă la arbitraje însă să bine voiască a respecta legea procedurii, o autentificare la tribunal nu ia mai mult de o jumătate de ceas. Statul reîntră ast-fel în drepturile sale suverane și fiscoi în taxele pe cari așa le perde.

Aceasta cred că este datoria autorităților românești, de a pune capăt unei situațiuni din care cei mai jigniți iesă judecătorii țării fiind-că în legitimarea existenței acestui tribunal extraordinar intră într'o mare măsură o parte de bănuială nemeritată ce se aruncă asupra justiției românești.

M. V. Mavrodin

Avocat, Brăila

A apărut vol. VII, partea I, a Comentariilor de drept civil de d-l

DIM. ALEXANDRESCO

Acest volum coprinde materia:

„Teoria Probelor”

De vânzare la autor în Iași, la librăria *Alcalai*, București și la *Redacția acestui ziar* unde se găsesc și celelalte volume. Se expediază contra valoare.

— P R E T U L 1 0 L E I —

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, Secf. Unite

Audiența de la 9 Mai 1902

Președenția D-lui C. E. SCHINA, Prim-Președinte

Primăria comunei Piatra Neamț cu Societatea fabricii de cherestea „Moldova“

Legea maximului. — Taxa de povară înființată pentru căruțele încărcate ce intră în comună. — Când se percepe. — Fabrică situată în interiorul comunei. — Produsele ei. — Dacă plătește taxa de povară pentru căruțele ce es încărcate din fabrică spre a fi transportate în alte comune. — (Art. 2 din legea maximului și art. 134 din tabloul taxelor anexat pe lângă lege).

Taxele de povară ce comunele sunt în drept, după legea maximului, să înființeze și să perceapă de la carele încărcate ce intră pe barierele comunei nu se percep de cât de la carele încărcate ce intră în comună nu și de la acelea ce es din comună.

Ast-fel, când o fabrică de cherestea, situată în interiorul comunei, aduce lemnăria sa luată pentru fabricat, pe plute, pe apă, până în interiorul fabricii, nu poate fi supusă la taxa de povară pentru căruțele încărcate cu lemnărie fabricată ce ese din fabrică spre a fi transportată afară din comună.

Decisiunea 4/902. — Respins, în urma unei divergențe, recursul făcut de Primăria Piatra Neamț contra decisiunii Curții de apel din Galați, secția II cu No. 155/900 în proces cu Societatea fabricii de cherestea „Moldova“.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut în cauză de d-l consilier Ciru Oeconomu;

Pe d-l avocat Petre Missir, din partea recurente Primăria com. Neamț în dezvoltarea motivelor de casare; și

Pe d-l avocat C. C. Arion, din partea intimată în combatere.

Deliberând,

Asupra motivului de casare trimis în judecarea Secțiilor-Unite:

«*Rea interpretare a legii maximului; a) Curtea consideră ca taxă de consumație, taxa de povară prevăzută la No. 134 din tabloul taxelor maximele și ajunge ast-fel a decide că taxa aceasta nu trebuie luată de la carele care transportă prin orașul Piatra produsele fabricii «Moldova» până la gară, pentru motivul că ele nu se consumă în oraș, admitând o scutire de taxă pe care legea maximului o prevede numai la taxe de consumație.*

«*Curtea interpretează greșit înțelesul taxei prevăzută la No. 134, atașând incidența acestei taxe, nu de faptul material al intrării în oraș precum este sensul virtual al legii, ci de intrarea prin barieră după cum este sensul literal al ei.*

Având în vedere decizia supusă recursului din care se constată că primăria comunei Piatra, înființând o barieră la poarta fabricii de cherestea «Moldova», situată în interiorul comunei, a început să perceapă, în baza art. 2 din legea maximului, o taxă de 50 de bani pentru fie-care căruță încărcată cu cherestea ce eșia din fabrică pentru a se duce la gară sau aiurea afară din oraș, pe motiv că fabrica aducându-și lemnele brute cu plutele pe riul Bistrița, iar nu cu carele pe barierele orașului, se sustrage de la plata taxei de povară prevăzută de legea asupra maximului taxelor comunale;

Că fabrica adresându-se justiției pentru a fi scutită de această taxă, atât tribunalul, cât și curtea de apel din Iași au dat câștig de cauză fabricii;

Că primăria făcând recurs, această Inalta Curte a casat decizia curții de apel din Iași și a trimis afacerea

spre a fi judecată din nou de Curtea de apel din Galați, care, prin decizia supusă azi recursului, a judecat ca și curtea de apel din Iași;

Având în vedere art. 2 din legea de la 4 Iunie 1893 asupra maximului taxelor și contribuțiilor comunale, după care taxele de acxis se vor percepe asupra obiectelor la intrarea lor în comună, iar pentru obiectele produse, fabricate, preparate sau recoltate în interiorul comunei se percep asemenea taxe de comună în care s'au fabricat s'au produs, la eșirea lor din fabrică sau deposit, însă dacă sunt destinate și se pun în comerțul de consumație locală;

Având în vedere și art. 134 din tabloul taxelor comunale alăturat pe lângă sus citata lege, dupe care comunele sunt în drept să impună și să perceapă, peste taxa de jugărit, o taxă maximală de 50 bani de la carul, căruța, sania și ori ce vehicul va intra pe barieră, tras de unul sau două trăgători și încărcat cu ori ce fel de mărfuri și obiecte neimpuse special la taxe de consumație;

Considerând dar că din coprinsul acestor texte de lege rezultă invederat că această taxă nu se poate percepe de cât de la carele ce intră în oraș, iar nici de cum de la acele ce es;

Considerând că, în speță, curtea de apel constată în fapt că fabrica de cherestea «Moldova» este situată în interiorul comunei Piatra, că primăria a înființat o barieră la poarta fabricii, în oraș, și percepe această taxă de povară pentru fie care căruță ce ese încărcată cu cherestea din fabrică și este transportată la gară spre a fi încărcată pentru alte localități, prin urmare pentru care cu povară ce es din oraș;

Că așa fiind, primăria neavând dreptul a percepe această taxă de la carele ce es din oraș, cu drept cuvânt curtea de apel a condamnat-o a restitui fabricii taxele percepute, și deci motivul invocat este neîntemeiat;

Având în vedere și motivul al doilea de casare reținut de secția întâia a acestei curți spre al judeca densa;

Considerând că întru cât decisiunea supusă azi recursului se menține pe motivele și considerentele că primăria nu este în drept a percepe acea taxă de cât de la căruțele ce intră iar nu și de la cele ce es din comună, este inutil a se mai discuta cestiunea ridicată prin acest al doilea motiv de casare, și ca atare numai este loc a se trimite din nou afacerea la secția I spre a judeca și a se pronunța asupra acestui motiv;

Pentru aceste motive, respinge, etc.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, S. II

Audiența de la 8 Martie 1902

Președenția D-lui N. MANDREA, Președinte

S. Weisengrün & Reiss, D. M. Bragadiru și alții cu Max Asiel Faliment. — Statul de repartitie. — Termen de contestație. — Legea de la 6 Aprilie 1900. — (Art. 808, 819 și 937 C. com.).

După dispozițiunile art. 808 C. com. așa cum a fost modificat prin legea de la 6 Aprilie 1900, contestațiile asupra statului de repartitie, după lichidarea activului, se fac în termen de 8 zile de la data tabloului în toate casurile, fără a distinge dacă obiectele vândute sunt afectate de vre-un privilegiu sau nu.

Decisia 102/902. — Respins recursul făcut de S. Weisengrün & Reiss, D. M. Bragadiru, St. Pisculici, Bernard Coenert și G. L. Schmidt, în contra decisei comerciale a Curții de apel din București, secția I cu No. 72/901 dată în procesul cu Max Asiel.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut în cauză de d. N. Mandrea;

Pe d. avocat B. Cernea, în dezvoltarea motivelor de casare, și

Pe d. G. B. Mălcoci, avocatul intimatului în com-bateri.

Deliberând,

Asupra mijlocului de casare invocat:

«Exces de putere, violarea art. 819 și 937 din Codul de comerț din 1895 și rea aplicare a art. 808 din Codul comercial din 31 Martie 1900. Contestațiunea noastră n'a fost și nu este tardivă, de oare-ce, în speță, după cum am arătat la Curte prin concluziunile orale în ședință și scrise de la tribunal la cari ne-am referit, era loc a se aplica art. 819 Codul comercial și chiar în cazul art. 808 Codul comercial, însă în fapt am dovedit că eram în termen».

Având în vedere decisiunea supusă recursului din care rezultă că firma comercială Stiefler & Sicka fiind declarată în stare de faliment, în urma inventarierei averei falitilor, neputându-se obține un concordat, sindicul a cerut și obținut de la tribunal vânzarea averei mobiliare, vânzare care efectuându-se fără vre-o contestație din partea cuiva, judecătorul-sindic a efectuat statul de repartitie între creditorii verificați și admiși, pe care apoi l'a înaintat tribunalului la 20 Iulie 1901;

Că acest stat de repartitie rămânând depus la tribunal până în ziua de 30 Iulie același an și nefiind contestat de nici unul din creditorii în acest interval, tribunalul l'a declarat executoriu; că în fine la 13 August recurenții fac contestație, care prin decisiunea supusă recursului se respinge ca tardivă;

Vedând art. 808 Codul comercial;

Considerând că după dispozițiile acestui articol, așa precum a fost modificat la 1900, averea mobilă odată vândută, activul liquidat și statul de repartitie făcut, acest stat urmează a fi depus la grefa tribunalului, pentru ca ori-ce persoană interesată să ia cunoștință de densus;

Considerând că în speță Curtea de apel constată în fapt, că contestațiunea recurenților a fost introdusă la tribunal peste termenul de 8 zile prescris în citatul articol;

Considerând că nu se poate distinge dacă obiectele vândute sunt din acelea asupra cărora un creditor, ca în speță, are un privilegiu, sau dacă sunt de acelea care ar putea servi spre plata tuturilor și că art. 808 s'ar aplica numai la cele d'întîi, rămânând ca pentru sumele obținute din vânzarea obiectelor din categoria din urmă, să se urmeze după art. 819 Codul comercial, fiind-că nici lucrările pregătitoare, nici textul însăși, nu se îndrituiesc a face această distincțiune;

Că în asemenea condiții și în conformitate cu dispozițiile art. 808 Codul comercial, singure aplicabile în speță, cu drept cuvânt Curtea de apel a considerat tardivă contestațiunea și de aceea mijlocul de casare este neîntemeiat.

Pentru aceste motive, Curtea, respinge, etc.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI, Secția III

Andiența de la 6 Mai 1902

Președenția D-lui C. R. MANOLESCU, Președinte

Isak Caneth Söhne cu P. G. Parisianu, Toma Metaxa și alții
Jurnalul No. 1372

Faliment. — Statul de repartitie. — Termenul de contestație. — Vânzare anterioară legii de la 6 Aprilie 1900. — (Art. 808, 819 și 820 C. com.)

Termenul scurt de 8 zile prevăzut de art. 808 C. com. modificat prin legea de la 6 Aprilie 1900, în care se poate contesta statul de repartitie, se

aplică numai atunci când creditorii au fost deș-teptați prin publicațiunea în Monitorul Oficial despre vânzarea averei falitului și prin urmare că are să se formeze statul de repartitie, iar nu și când vânzarea fusese efectuată și banii consemnați cu mult înainte de legea de la 6 Aprilie 1900. În acest caz devin aplicabile art. 819 și 820 C. com. cari prescriu că creditorii vor fi avizați că s'a ordonat repartitia banilor consemnați. În consecință atâta timp cât credi-torii n'au fost avizați, ei sunt în termen a face contestație la statul de repartitie.

S'a ascultat d-l avocat Porumbaru în dezvoltarea motivelor de apel, d-l avocat Th. Stelian, care a cerut respingerea contestațiunei ca tardivă și d-l procuror Sărățeanu în concluziuni, opinând la respingerea con-testațiunei ca tardivă.

Curtea,

Având în vedere excepțiunea ridicată de Isac Canetti Söhne, prin care tinde a se respinge ca tardivă con-testația făcută de erezii lui Toma Metaxa contra statului de repartitie format de sindicul falimentului Nicola Gheorghiu & Co. cu data 8 Ianuarie 1902;

Având în vedere că numitul se întemeiază pentru aceasta pe dispozițiunile art. 808 C. com. așa cum el a fost modificat prin legea de la 6 Aprilie 1900 și care era în vigoare în momentul formării statului de re-partitie;

Având în vedere că ideea de care a fost preocupat legiuitorul când a introdus această reformă a fost ca creditorii să poată realiza cât mai repede aceia ce li s'ar cuveni în virtutea creanțelor lor. În acest scop s'a prescris o serie neîntreruptă de formalități precum: esti-mațiunea mărfurilor și celor alte obiecte ale falitului, autorizarea dată sindicului de către trib. de a vinde și condițiunile acestei vânzări, publicarea prin *Moni-torul Oficial* a încheerii tribunalului și omologarea ad-judecării de tribunalul comercial, până în trei zile de la efectuarea ei, toate acestea pentru ca creditorii să fie deșteptați și să poată prezenta întâmpinările lor; că apoi până în 10 zile de la omologarea adjudecării sin-dicului e dator a forma statul de repartitie și a l' înainta îndată tribunalului, iar creditorii cu dreptul să ia no-țițe, de pe acest stat la grefa tribunalului și să l' con-teste până în termen de opt zile de la data lui; că dacă până la expirarea acestui termen nu se ivește nici o contestație, trib., prin ordonanța ce va da, l' declară executoriu;

Considerând că dacă s'a prevăzut un termen atât de scurt pentru contestația statului de repartitie, mo-tivul este că creditorii sunt deja deșteptați prin publi-cațiunea din *Monitorul Oficial* despre vânzarea averei falitului și prin urmare că are să se formeze statul de repartitiune. Acest articol însă încetează de a l'și mai avea aplicațiunea atunci când e cert — cum e în specie — că vânzarea averei falitului fusese efectuată încă din 1899 și că la 6 Aprilie 1900 data promulgării legii prin care s'a modificat între altele și art. 808 cum și la 8 Ia-nuarie 1902, data formării statului de repartitiune, banii prinși din vânzare se găseau consemnați;

Considerând că în acest caz devin aplicabile art. 819 și 820 C. com. care prescriu că, atunci când tri-bunalul va ordona repartitiunea banilor aflați în de-posit și va fixa suma de distribuit, va îngriji în același timp ca toți creditorii să fie avizați despre aceasta;

Considerând, în specie, că, după cum rezultă din jurnalul trib. cu No. 11597 din 13 Decembrie 1901 re-partitiunea sumei de 29312 și 95 bani ce se găsea con-semnată a fost provocată chiar de cererea creditorului Isak Canetti Söhne; că trib., în loc să avizeze pe toți

creditorii despre măsura luată, a dispus ca statul de repartitie să le fie comunicat și după ce va trece termenul de contestație să fie înaintat spre a se declara executoriu; că dar cei alți creditorii n'au putut avea cunoștință despre formarea statului de repartitie și prin urmare nu au avut putința de a contesta de cât după ce el le-a fost comunicat, comunicare care de alt fel nici nu era obligatorie; că această comunicare neputând avea loc de cât posterior zilei de 8 Ianuarie 1902 data statului de repartitie și contestația fiind introdusă de către erezii lui T. Metaxa la 18 Ianuarie, ea trebuie considerată ca făcută în termen;

Considerând că tocmai pentru a evita surprinderile și pentru ca creditorii să nu fie lezați, legiuitorul s'a grăbit să revină asupra art. 808 și prin legea din 3 Martie 1902 a suprimat termenul scurt și fatal al contestațiunii contra statului de repartitie, dând acestui articol aceiași redacțiune pe care a avut-o înainte de modificarea de la 6 Aprilie 1900;

Pentru aceste motive, Curtea, de acord cu concluziunile d-lui procuror Sărățanu, respinge excepțiunea relativă la tardivitatea contestațiunii și dispune judecarea apelului în fond.

(ss) C. R. Manolescu, Sc. Popescu, N. Budișteanu

Grefier (s) Aluleanu

Adnotație.— Publicăm astăzi, două decisiuni, una a Înaltei Curți de casație s. II din 8 Martie 1902 și alta a Curții de apel București s. III din 6 Mai 1902. Ambele aceste decisiuni sunt referitoare la interpretarea art. 808 C. com. așa cum a fost modificat prin legea de la 6 Aprilie 1900.

Judecătorul sindic, pentru a ajunge la lichidarea falimentului, după ce a vândut avutul falitului, face un tablou în care trece pe toți creditorii cu dividendele ce li se cuvin, tablou care se numește Stat de repartitie. De altă parte, în cursul falimentului și înainte de a ajunge la lichidarea completă a activului, judecătorul sindic este obligat (art. 819) să țină în curent pe tribunal despre situațiunea falimentului prin state lunare și tribunalul, dacă sunt bani disponibili, poate ordona repartitia lor între creditorii.

După cum vedem, sunt două state de repartitie cari pot interveni în cursul falimentului: state lunare prevăzute de art. 819 C. com. și state finale, ca să zic așa, intervenite în urma lichidării definitive a activului falimentului.

Asupra acestor state de repartitie s'a ridicat chestiunea dacă, existând dreptul de opoziție, până când se poate face această opoziție? Soluțiunile erau foarte variate, din care causă drepturile creditorilor deveneau aproape iluzorii prin întârzierile ce se puneau în resolvarea acestor chestiuni și în repartitia banilor. Atunci legiuitorul de la 1900, a decis prin articolul 808, că ori-ce creditor are dreptul să conteste statele de repartitie, până în 8 zile de la data lui.

Iată în adevăr cum se exprimă legiuitorul de la 1900 prin aliniatul adăugat la art. 808.

«Până în zece zile de la omologarea adjudecării de către tribunal, sindicul va fi dator a forma

«statul de repartitie și 'l va înainta de îndată tribunalului.

«Creditorii au dreptul să ia notițe de pe acest «stat la grefa tribunalului și s'el conteste până «în termen de 8 zile de la data lui».

Iată acum și expunerea de motive cu care legiuitorul de la 1900 justifică această modificare:

«În practica de astăzi, presintă un mare neajuns «întârzierea care se pune la lichidarea falimentului, când falitul nu încheie un concordat, adică, «când rămâne în stare de unire. În asemenea «cazuri din cauza întârzierii și a încetinării acestor lichidări și repartițiuni între creditorii «evidențele se micșorează și de multe ori creditorii «disperă de a mai vedea un rezultat. Această «perspectivă constrânge de multe ori pe creditor «să accepte un concordat care i se presintă în «condițiuni mult mai desavantajoase chiar de cât «lichidarea.

«Ca să curm acest rău, am găsit că singurul «remediu ar fi în fixarea termenilor de vânzare «a averii falitului și a fundării statului de repartitie; cum de asemenea am reglementat și «judecarea contestațiunilor ce eventual s'ar ivi la «acest stat.

«Toate aceste dispozițiuni le-am trecut în aliniatele intercalate și adăose la art. 808 actual». (Vezi Exp. de motive de la 1900, p. 8).

Asupra aplicării acestei noi dispozițiuni s'a ridicat chestiunea: dacă termenul de 8 zile se aplică statului lunar pe care 'l face sindicul, sau statului general, ca să zic așa, după vinderea întregului avut al falitului? Cu alte cuvinte, contestațiile în contra statului de repartitie sunt primite până când el devine executoriu prin ordonanța tribunalului, conform art. 819 și 820, sau numai până în 8 zile de la data lui, fără deosebire de stat lunar ori general? Și Curtea de casație s. II prin decisiunea pe care o publicăm mai sus, decide că art. 819 și 820 se aplică statului lunar, iar art. 808 statului final după vânzarea întregului activ al falitului.

Curtea de apel s. III prin jurnalul ce publicăm mai sus, fiind chemată a se pronunța asupra aceleiași chestiuni de a se ști dacă statul de repartitie se poate ataca cu contestație după cele 8 zile de la data lui, sau dacă o asemenea contestație nu e tardivă conform art. 808 din legea de la 6 Aprilie 1900, decide că este loc a se face următoarea distincțiune: dacă activul falimentului s'a vândut sub imperiul legii de la 6 Aprilie 1900 și creditorii erau deja avizați că s'a efectuat vânzarea și că are să se facă statul de repartitie, atunci este loc la aplicarea prescripțiunii de 8 zile; dacă din contra la punerea în aplicare a legii de la 1900, se efectuase deja

vânzarea și banii se consemnase cu mult înainte, atunci dacă statul de repartitie s'a făcut fără ca creditorii să fi fost avizați despre aceasta, nu e loc la aplicarea prescripțiunii prevăzută de art. 808, ci se aplică art. 819 și 820 care dă drept la contestație până ce statul devine executoriu prin ordonanța tribunalului.

Legiuitorul de la 1902, suprimă aceste dispozițiuni revenind la legislațiunea anterioară anului 1900.

De o cam dată semnalăm aceste discuțiuni, rezervându-ne dreptul la comentarii pentru mai târziu.

Cesar

TRIBUNALUL COMERCIAL ILFOV

Audiența de la 29 Noembrie 1901

Sentiința comercială No. 2351

Jacob Klapper cu Elias H. Astman

Insignă comercială. — Caracterele ei distinctivă de firmele comerciale și mărci de fabrică. — Dacă aceste insigne se pot considera ca o proprietate industrială exclusivă și prin urmare susceptibilă de protecțiune. — Ce condițiuni trebuie să îndeplinească o insignă spre a se bucura de protecțiunea legii. — (Art. 998 și 1000 din Codul civil).

1. *Firmele comerciale înscrise, și mărcile de fabrică fiind reglementate prin legi speciale nu se pot confunda cu aceea a emblemelor, insinelor și a concurenței de loiale, cără de și intră sub denumirea generică de proprietate industrială sunt reglementate însă de principul general pus în art. 998 și 1000 din Codul civil.*

2. *Usurpațiunea semnului emblematic nu se pedepsește de cât atunci când constituie manopere și acte al căror scop este de a deturna clientela unui comerciant, profitând ast-fel fără drept de reputația unei case de comerț.*

3. *Pentru ca emblemele sau insigne să fie susceptibile de protecțiune trebuie să îndeplinească două condițiuni: 1) specialitatea lor, și 2) prioritatea de posesiune din partea comerciantului.*

S'a ascultat d-l avocat I. Dărăscu din partea reclamantului Jacob Klapper în susținerea acțiunii și d-l avocat B. Cernea din partea pârâtului Elias H. Astman în combateri.

Tribunalul,

Având în vedere acțiunea intentată de Jacob Klapper prin petiția reg. la No. 8009/901 prin care tinde a fi obligat Elias H. Astman să desființeze firma sa «*la Ursu alb*» și la câte una sută lei daune pe fie-care di de la data somațiunii, cerend a i se admite și execuția provisorie;

Având în vedere susținerile părților, actele din dosar și concluziunile scrise;

Având în vedere că importă în primul rând de a nu confunda chestiunea firmelor înscrise, a mărcilor de fabrică și a desemnurilor, reglementate prin legi speciale, cu aceea a emblemelor, insinelor și a concurenței de loiale care de și intrând sub denumirea generică de proprietate industrială, sunt reglementate însă de principul general pus în art. 998 și 1000 C. civ. unde își găsesc protecțiunea și sancțiunea;

Că dacă aceste din urmă sunt coprinse de ordinar sub denumirea de proprietate industrială, aceasta se face printr'o simplă inadvertență și care se explică din cauza asemănării cu cele-lalte; emblemele, insigne etc. sunt simple semne de fantesie, grație cărora se desemnează publicului într'un mod mai mult sau mai puțin eficace și caracteristic, mărfurile expuse spre vên-

zare și exploatate în comerț; aceste semne servă mai cu seamă a indica publicului origina, natura, calitățile particulare ale mărfii, permite clienților atrăgându-le și reținându-le atențiunea, să distingă și să recunoască mai ușor magazinele de același fel ale diversilor fabricanți și comercianți; ele sunt o ornamentațiune exterioară care individualizează magazinul;

Având în vedere că legiuitorul a voit numai și cu drept cuvânt să asigure loialitatea luptelor comerciale, onestitatea și legitimitatea concurenței, dar n'a voit să garanteze într'un mod exclusiv, și abstracție făcend de ori-ce exercițiu industrial sau comercial *folosința semnelor* distinctivă, cu alte cuvinte nu a creat o proprietate exclusivă; că un comerciant poate să adopte un semn pus de alții, dar într'o ramură de comerț deosebită, ba chiar în aceeași ramură însă într'un alt oraș sau cel puțin într'un alt cartier al orașului;

Că usagiul abusiv, usurpațiunea semnului emblematic nu sunt pedepsite de cât atunci când ele constituie: manopere, acte al căror scop este de a deturna clientela, de a profita fără drept de reputația unei case de comerț; usagiul reprehensibil constituie concurența de loială;

Având în vedere că pentru ca emblemele sau insigne, să fie susceptibile de protecțiune trebuie să îndeplinească 2 condițiuni: *Specialitatea lor și prioritatea de posesiune* din partea comerciantului și în adevăr insigna sau emblema nu sunt obiectul unui drept exclusiv de cât numai dacă consistă în semne arbitrare sau speciale care să distingă bine stabilimentul comercial de altele de același gen, iar nu în simpla indicațiune a naturii comerțului care se face sau în expresiuni și semne devenite generice din cauza frecvenței lor întrebuințări ca embleme în comerț; iar proprietatea insinelor emblematică se câștigă de obicei prin întâietatea posesiei, bine înțelese a posesiei efective, capabilă de a face cunoscut publicului acea insignă;

Considerând că în speță reclamațiunea nu atinge marca de fabrică nici firma comercială ci numai emblema de fantesie ce comercianții atarnă d'asupra prăvăliei pentru a le desemna mai cu ușurință publicului;

Considerând în drept că insigna sau emblema unui stabiliment comercial sunt o proprietate legitimă ca ori și ce alt obiect de proprietate, că acest principiu este necontestat că emblema «*La urs*» aparține astăzi reclamantului Jacob Klapper fie în virtutea vânzării ce Prager cel d'întăiu proprietar al magazinului cu acea emblema a făcut acestuia de tot fondul comerțului său, vânzare fără nici o rezervă din partea lui Prager, asupra vre-unuia din lucrurile (elementele) inerente aceluși comerț și în consecință și emblema servind a semnală și a credita acea casă de comerț, fie în urma posesiunii în interval de mai mult timp a acestei insigne embleme din partea reclamantului Jacob Klapper; căci în adevăr este de notorietate că de la constituirea acestei case de comerț și apoi mai în urmă de la luarea ei în stăpânire de către Klapper ea a fost denumită și cunoscută publicului sub numele «*La urs*», că această denumire i-a fost recunoscută de jurnale, de tribunalul de comerț (unde firma a fost înscrisă cu această emblema) și în general de toți cari s'au găsit în relațiuni cu densa; că este constant că reclamantul Jacob Klapper s'a servit mereu și fără întrerupere în toate actele exploatării sale și în relațiunile cu terți atāt din țară cât și din străinătate;

Considerând că usagiul neîntrerupt și fără turburare ce Klapper cel d'întăiu în tot timpul a făcut în comerțul său de blănărie de titlul și emblema «*La urs*» constituie în profitul său un fel de posesiune de Stat sau cel puțin o proprietate privativă comercială a cărui folosință exclusivă nu ar putea valabil să'i fie contestată; singurul contestator care ar fi putut interveni cedantul Prager renunțând la aceasta prin actul de cesiunea fondului de comerț;

Considerând că cu toată deosebirea de nume proprii a acelor doi comercianți blănarul (numit Klapper cel-

l'alt Astman) și adăogirea de către defendorul Astman a calificativului «*Alb*» la cuvintele «*La urs*» din emblema adoptată posterior de acest din urmă și sub care anunță publicului comerțul său de altmintreala la fel cu acela al reclamantului, nu este mai puțin adevărat că *este identitate în fond* între cele două embleme din cauza cuvântului «*La urs*» care le este comun și este caracteristic; că prin acest cuvânt magazinul lui Klapper era cunoscut și și susținea creditul mult mai mult de cât prin numele său propriu (al reclamantului) și că nu se poate susține, cum a obiectat defendorul, că deosebirea este enormă, având ambii urși două culori o-puse, fiind-că nu culoarea este singurul element care concurează în tipărirea emblemei în mintea clienților care au fost deja în prăvălie sau în mintea acelor care au auzit vorbind de densa; că mai mult de cât aceasta vorba «*alb*» pe care a adăogat-o al doilea prăvăliaș nu este ea atât de caracteristică în cât să facă să dispară impresiunea celei-l'alte vorbe adică «*La urs*»;

Că această identitate în partea principală a titlului emblematic face să nască o confuziune reală în spiritul clienților cari se pot lesne înșela și confunda cele două magazine cu atât mai ușor cu cât magazinul deschis actualmente de defendor se găsește alături cu acela al reclamantului și tocmai în același imobil și aceeași stradă, iar ursul zugrăvit cu emblema suspendată d'asupra intrării prăvăliei în aceeași altitudine, formă și dimensiune (urs alb pe două picioare rezemat de un pom) și la aceeași înălțime ca și acela din emblema reclamantului;

Considerând că faptul instalării magazinului în asemenea mod nu se poate explica de cât dacă presupunem defendorului intențiunea de o concurență puțin loială, aducând confuziune vătămătoare dovedită în instanță prin corespondență;

Că importă și este just de a împedica această confuziune vătămătoare intereselor comerțului reclamantului;

Având în vedere că în ceea ce privește daunele cerute, reclamantul nu le-a dovedit cu nimic, că din momentul suspendării emblemei similare de către defendor; clientela magazinului său (reclamantului) să fi diminuat, urmează a fi respinsă;

Vzând și dispozițiunile art. 998 și 1000 Cod civil și 140 Pr. civ.

Pentru aceste considerante, redactate de d-l judecător Al. Nicolau, tribunalul, admite în parte acțiunea intentată de Iacob Klapper, condamnă pe Elias H. Astman să desființeze insigna «*La ursu alb*» și acordă și execuția provisorie, etc.

(ss) Al. Nicolau, Gr. Pherekide.

p. Grefier (s) P. Rizu

TRIBUNALUL VÂLCEA

Audiența de la 16 Octombrie 1901

Președenția D-lui TEODOR VASILIU, Președinte

Petcu Ion et frate cu Iancu Rădulescu

Sentința comercială No. 39

Faliment.— Comerciant.— Incetare de plăți.— Unic creditor.— Cerere din partea sa în declarare de faliment.— Neadmisibilitate.— (Art. 697, 726, 754, 760, 768 și 845 Codul comercial).

Când un comerciant nu are de cât un singur creditor nu poate fi declarat în stare de faliment, pentru încetare de plăți, întru cât acest unic creditor are drept gagiu întreaga avere a debitorului său, și deci poate urmări satisfacerea creanțelor sale pe căile legale de constrângere.

Tribunalul,

Având în vedere cererea firmei comerciale Petcu Ion et frate din orașul Drăgășani, plasa Oltu Oltețu de jos,

județul Vâlcea, prin petițiunea înregistrată la No. 15080 din 8 Mai 1901, de a se declara în stare de faliment comerciantul Iancu Rădulescu, din comuna Roșiile, plasa Oltețu de sus, județul Vâlcea;

Ascultând pe părți în susținere:

Având în vedere că reclamantul și întemeiază cererea lor pe faptul că defendorul comerciant Iancu Rădulescu a încetat plățile de oare-ce nu a achitat trei cambii ce numitul comerciant a sub-scris în ordinul reclamantilor, cambii a căror valoare totală este de lei 1233 bani 55;

Având în vedere că după cum rezultă atât din debateri cât și din tabloul actelor de proteste, comerciantul I. Rădulescu, nu are actualmente alți creditori de cât pe reclamanta firmă comercială Petcu Ion et frate;

Având în vedere că din întreaga economie a principiilor admise de Codul comercial în materie de falimente, rezultă că legiuitorul, în un interes de ordine publică, pentru întemeierea creditului care asigură dezvoltarea și prosperitatea unei țări a căutat prin o serie de dispozițiuni să vegheze ca interesele creditorilor unui comerciant să nu fie periclitare, atunci când debitorul s'ar găsi în stare de încetare a plăților;

Că această intervențiune a legii se justifică prin faptul că în materie de faliment în majoritatea casurilor sunt multiple interese contrarii asupra cărora legiuitorul trebuie să vegheze pentru a înlătura posibilitatea fraudelor;

Având în vedere că toate aceste considerațiuni nu pot exista atunci când un comerciant nu are de cât un singur creditor, de oare-ce în un asemenea cas faptul încetării plăților nu poate da naștere la nici un conflict de interese neexistând în specie puțința unei concertări frauduloase între debitor și parte din creancierii săi în detrimentul celor-l'alți creditori, că unicul creditor având drept gagiu întreaga avere a debitorului său, el poate urmări satisfacțiunea creanțelor sale pe căile legale de constrângere;

Având în vedere că de și prin art. 697 din Codul comercial se zice că falimentul poate fi declarat, după cererea unuia sau a mai multor creditori, prin aceasta nu se înțelege de cât că declarațiunea falimentului poate fi cerută în mod separat de unul singur dintre creditori sau în mod colectiv de mai mulți fără însă a se recunoaște acest drept și singurului creditor al unui comerciant;

Că această interpretare rezultă în mod evident din toate dispozițiunile Codului comercial privitoare la administrațiunea falimentului, la verificarea creanțelor și la concordat din care reese pluralitatea creditorilor; în adevăr art. 726 din Codul comercial declară că administrațiunea falimentului are de scop conservarea și lichidarea bunurilor falimentului și repartițiunea lor între creditori, repartițiune care nu ar putea avea loc atunci când n'ar exista de cât un singur creditor, de asemenea art. 754, 760, 768 și următorii 845 și următorii conțin atâtea dispozițiuni din cari rezultă implicitamente existența mai multor creditori;

Că ast-fel fiind din cele mai sus expuse rezultând că unicul creancier al unui comerciant nu poate cere declarațiunea în stare de faliment, cererea de față urmează a fi respinsă ca inadmisibilă;

Pentru aceste motive redactate de domnul președinte Th. Vasiliu, tribunalul respinge ca inadmisibilă cererea făcută de firma comercială Petcu Ion et frate prin petițiunea înregistrată la No. 15080 din 1901 de a se declara în stare de faliment comerciantul Iancu Rădulescu, din comuna Roșiile, județul Vâlcea.

(ss) T. Vasiliu, N. Glogoveanu.

grefier (s) Gr. Nițulescu